

Benjamin Roll

„Kdo tedy může být spasen?“

Tři vstřícné přístupy k soteriologickému universalismu.

Barth-Tillich-Rahner

Bakalářská práce

UK ETF, katedra systematické teologie

Praha 2018, stran 47.

1. Popis práce.

Bakalářská práce „*Kdo tedy může být spasen?*“ *Tři vstřícné přístupy k soteriologickému universalismu. Barth – Tillich – Rahner*“ BENJAMINA ROLLA (dále B.R.) se skládá ze 4 částí; každá část je rozčleněna do – někdy opravdu kratičkových – podkapitol. Práci je předeslán *Úvod* (6-8), zakončuje ji jednostránkový (!) *Závěr* (45) a dvoustránková *Literatura* (46-47). B.R. pracuje jak s literaturou primární, Barthovými, Tillichovými a Rahnerovými texty v češtině, angličtině a němčině, tak s českou a anglickou literaturou sekundární. Jako referenčních zdrojů se dovolává jazykových i věcných slovníků a standardních theologických učebnic a příruček. Z rámce referujícího stylu, v němž dominují citace (v českém překladu) a parafráze, přechází B.R. – spíše ojediněle – k vlastní reflexi v podobě komentářů, otázek nebo pokusů o částečné či předběžné odpovědi.

První část *Apokatastais pantón* (9-18) je stručný biblicko-historický úvod do problematiky soteriologického universalismu, fakticky ovšem omezený na období patristiky a reformace.

Druhá část *Barthovo lidství* (19-29) je věnována dvěma Barthovým studiím a několika partiím z monumentální „*Církevní dogmatiky*“; **třetí část** *Tillichova odvaha* (30-38) pojednává o Tillichově ojedinělé monografii, jeho klíčovém kázání a obdobných tématech v jeho „*Systematické teologii*“; **čtvrtá část** *Rahnerovi ne/křesťané* (39-44) vyjímá příslušnou tematiku z několika Rahnerových esejů s přihlédnutím k syntetickým „*Základům křesťanské víry*“. Každé části je předeslán životopisný medailonek jejího protagonisty, v takovéto podobě po mém soudu nadbytečný.

V **Závěru** (45) R.B. věcně konstatuje, že všichni tři inkriminovaní autoři mysleli a psali jako řádní theologové, tj. pod „Boží výhradou“ (45). Zároveň („barthovsky“) doznává, že k soteriologickému inklusivismu nás spíše než naše soteriologické obavy („Kdo bude spasen?“ – tento přístup by ostatně mohl sugerovat i biblický název práce) legitimně vede Kristův velikonoční triumf („Do království Božího patří každý člověk“).

2. Otázky a podněty.

R.B. si zvolil extrémně kontroverzní theologické téma – Barth i Tillich byli za svá apokatastatická nakročení (viz 29) kritizováni a oba se vůči této kritice vyhrazovali (21, 32); Rahner se dokonce ocitl v rozporu s učitelským úřadem římskokatolické církve (srov. 16). O zvláštní přitažlivosti tohoto tématu svědčí autorem zaregistrovaný fakt, že jeho školitel jako kdyby odstartoval jistou pro-apokatastatickou tradici české evangelické teologie (habilitace JANA ŠTEFANA, disertace MARKA ŘIČANA, sbírka kázání JOHANNY ZBOŘILOVÉ). V této tradici B.R. setrvává nejenom co do východiska (otázky), nýbrž i co do závěru (odpovědi): že toto eschatologické téma KAT EXOCHĚN nelze zde a nyní „vyřešit“.

3. Hodnocení.

Po formální stránce před sebou máme práci na dnešní ETF lehce nadstandardní: takřka žádné překlepy, minimum chyb gramatických („třech“ – 8) či lexikálních (sociálně demokratický - 30) a stylistických neobratností (32: „nemůže nechat na pochybách“ – o čem?; špatná vazba na s. 35: „souvisí Božímú království“; „jednak...“ na s. 42) nebo poklesle lidového slohu („Totiž...že...“: 43). Na s. 25 zůstala – zřejmě z předchozí pracovní verze – nápověď tištěná červenými literami („KD?“). Není jasné, proč autor cituje KD jednou (25) z německého originálu, podruhé (28) z anglického překladu.

Ani interpretačních chyb nenajdeme v práci mnoho. Nabízí se ovšem snadná odpověď, proč tomu tak je: B.R. se jen málokdy odváží vykročit z pevné země dogmatické reprodukce na riskantní na tenký led vlastní dogmatické produkce.

Co v recenzované práci postrádám, co by v ní mohlo nebo dokonce mělo být, a není, je sémantický rozbor klíčových termínů (Barthův „potenciální křesťan / křesťan v naději“ – 28); Tillichovo „přijetí/nepřijetí přijetí“ – 34; Rahnerovi „anonymní křesťané“ – zde přece jen náběh k promýšlení problematiky, 41) – a jejich vzájemné srovnávání (se zvážením výhod a nevýhod toho kterého termínu). Tím se dotýkám základního problému celé práce: Budí dojem, že se jedná o předběžnou verzi, o rozběh k práci budoucí, obsáhlejší, propracovanější, vyzrálejší, vyrovnanější.

B.R. si ve své diplomové práci nestanovil neřešitelný cíl. Nechce prokázat pravdivost soteriologického universalismu jako doktríny, jako církevního učení. Stanovil si jiný cíl. Chce prezentací „pro-apokatastatismů“ (zkusmý termín J.Š.; B.R. mluví např. o „široce otevřené naději“ – 16) nejvýznamnějších a nejvlivnějších theologů minulého století prokázat jeho oprávněnost („soteriologický universalismus má oprávněné místo v křesťanské dogmatice“ – 8). A tento cíl se mu splnit podařilo.

5. Závěr.

Bakalářskou práci Benjamin Rolla **doporučuji k obhajobě.**

S ohledem na její stručnosti ovšem navrhuji **hodnotit ji známkou C.**

Praha, 20.8. 2018

Prof. Jan Štefan, Dr.